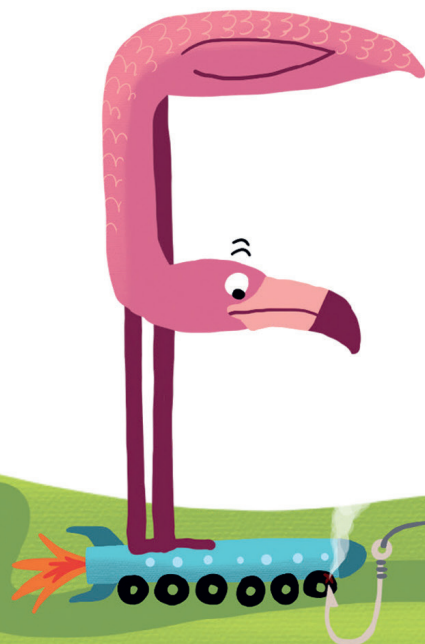

PREPPARNA

Lärarhandledning

HALLÅ BOKSTAV!

Välkommen till Läsprepparna!

Läsprepparna är resultatet av mitt eget intresse för hur man kan främja barns läsinlärning kombinerat med min lust att skapa hjälpmedel som är både pedagogiska och roliga för barnen att använda.

Serien bygger på en läsinlärningsmodell som är etablerad inom forskning och som haft stor betydelse för att förstå hur vi lär oss läsa från grunden (The Simple View of Reading). Modellen har inspirerat mig i arbetet med att ta fram böckerna i Läsprepparna och ligger till grund för hur serien är uppbyggd.

Forskningen* säger att vi, för att kunna läsa och förstå det vi läser, behöver:

- förstå att språket kan delas in i språkljud (fonologisk och fonemisk medvetenhet)
- veta hur språkljuden hänger ihop med bokstäverna (bokstavskännet)
- förstå och kunna uttrycka oss genom språket – där vårt ordförråd, kunskap om språkets grammatik, uppbyggnad och funktion i olika sammanhang har stor betydelse (språkförståelse)

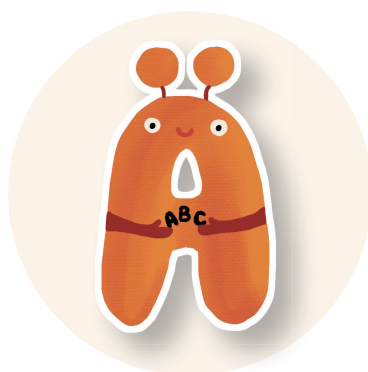
Alla delar är lika viktiga – om någon av dem inte fungerar får vi svårt att förstå det vi läser.

I Läsprepparna kallar vi delarna för:

L – Lek med ljud

där fokus är på att höra och känna igen ordens och språkets ljud.

Ä – Äg bokstäverna

där fokus är på att lära sig bokstäverna och deras ljud.

S – Snappa språket

där fokus är på att bygga sitt ordförråd, sin kunskap om grammatik och språkets funktion.

Varje del består av flera böcker som ger övning och förberedelse i den delen av läsförmågan. Det görs på ett sätt som är både underhållande och lättsamt för barnet och som sker i steg. Tillsammans med dig som vuxen blir böckerna ett hjälpmedel för barnet att utveckla de färdigheter som behövs för att bygga en bra grund inför lässtarten. Samtidigt bjuder böckerna in till en rolig och härlig lässtund som är lätt att uppskatta, för både barn och vuxen.

*Läs om hänvisningen av forskningsrapporten på www.läspreporna.se.

Böckerna i serien Läsprepparna

Vad låter lika?

L – Lek med ljud

Att rimma är ett roligt sätt att börja lära sig förstå att språket både har en betydelse- och en ljudmässig sida.

Hej bokstav!

Ä – Äg bokstäverna

Det här är ingen vanlig ABC-bok. Här får barnen bekanta sig med tio av de vanligaste bokstäverna i svenskan.

Gissa ordet!

S – Snappa språket

Med hjälp av gissningslek och ledtrådar får barnen associera fram ord. Associationsleken gör att barnen gör kopplingar mellan orden, vilket stärker ordförrådet.

Hitta ljudet!

L – Lek med ljud

Välkommen till Ljudens gata. Här bor tretton av våra vanligaste språkljud. Lyssna och se om du kan höra dem i orden. Detta är ett bra sätt att bekanta sig med språkets allra minsta byggstenar och bli medveten om att orden består av ljud.

Hallå bokstav!

Ä – Äg bokstäverna

Här presenteras Kk, Ää, Tt, Ff, Åå, Bb, Öö, Hh, Uu och Gg. Bokens fokus ligger på att lära barnen hur bokstäverna ser ut och låter. Formen och ljudet illustreras med både text och bild, och barnen lär sig att koppla ihop dem.

Trolla med ord

S – Snappa språket

Trollkarlen Tim och hans trolleri-maskin kan sätta ihop ord så att det blir nya ord. Titta och lyssna på orden som åker ner i maskinen och vad som kommer ut på andra sidan. Boken bildar på ett lekfullt sätt en medvetenhet om vårt språk och hur ord kan sättas ihop och tas isär.

Susanna Cabander är kommunikatör, logoped och författare och har ett stort intresse för hur man kan hjälpa barn i sin tidiga läsutveckling och göra läsforskningen mer praktiskt tillgänglig. Tillsammans med illustratören Anna Lagerström har hon tagit fram Läsprepparna.

Arbetet med boken

Ä-böckerna

Böckerna i den här delen av Läsprepparna fokuserar på att lära barnen bokstävernas former och ljud. Genom att låta både formen och ljudet komma till uttryck tillsammans med en bild och beskrivning som förtydligar dem, blir det lättare för barnen att lära sig känna igen och koppla ihop bokstavens form och ljud.

Att lära sig koppla bokstav till ljud är en förutsättning för att vi ska kunna lära oss läsa. Det är bokstävernas ljud, inte deras namn vi behöver när vi lär oss läsa och skriva (bokstaven s till exempel heter "ess" men låter ju "sss", det blir "sol" och inte "ess-o-ell" när vi läser).

Tanken är att man fortsätter med böckerna i Ä-delen efter böckerna i L-delen. På så sätt har barnen redan bekantat sig med språkets ljud innan de tar steget över till att förstå deras koppling till bokstäverna. Att först ha förstått att orden består av ljud och att sedan koppla dem till bokstäverna gör bokstavsinnläringen mer funktionell och meningsfull.

Bokstavsordningen i Ä-böckerna

I Ä-delen av Läsprepparna finns tre böcker där bokstäverna presenteras stegvis i en ordning som underlättar för barnen när de lär sig läsa. Ordningen har bland annat med hur vanligt förekommande bokstäverna är i svenskan att göra och om konsonanternas ljud går att hålla ut tidsmässigt eller inte.

I den första boken presenteras Aa, Ss, Ll, Oo, Rr, Ee, Nn, Ii, Vv och Mm. I bok två presenteras Kk, Ää, Tt, Ff, Åå, Bb, Öö, Hh, Uu, Gg. Och i bok tre presenteras Jj, Yy, Dd, Pp Cc, Xx, Qq, Ww, Zz.

Lekar och aktiviteter

Ni behöver:

- Boken *Hallå bokstav!*
- Bokstavsbilder i A4-format

Hallå bokstav!

Gör så här:

Börja från bokens början och utforska en bokstav i taget i lugn takt. Målet är att barnen ska bli förtrogna med bokstävernas former (både stor och liten bokstav) och vilket ljud de representerar. Det är mycket viktigare än att skynda fram och hinna lära känna många bokstäver på kort tid.

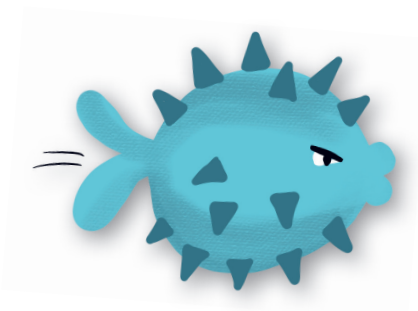
Introducera bokstaven genom att läsa texten och prata om bokstavskaraktären. Till varje bokstav finns en väggalfabetsbild i A4-format att sätta upp på väggen och titta på när ni går igenom bokstaven.

1. Prata om vad karaktären heter och vilken form den har. Beskriv vilken färg den har och fråga gärna barnen om vad de mer kan se hos karaktären – vad tror de att det är för figur (snäll, busig, glad, sur och så vidare)? Betona gärna och håll ut ljudet karaktären gör lite extra.
2. Fokusera på ljudet karaktären gör. Visa barnen när du gör ljudet och be dem titta på hur din mun ser ut när du gör ljudet.
3. Om bokstaven är en vokal kan du berätta att det här är ett bokstavsljud som kan låta på två sätt. I slutet av boken finns exempel på ord i minimala par – där det enda som skiljer dem åt är lång och kort vokal. Det kan vara en bra hjälp för att illustrera skillnaden mellan lång och kort vokal.
4. Fråga barnen om de kan säga bokstavsljudet i kör med dig – och försök göra ljudet långt, håll ut på ljudet, om det går.

Lekar och aktiviteter

Ni behöver:

- Boken *Hallå bokstav!*
- Bokstavskort med aktuella bokstäver

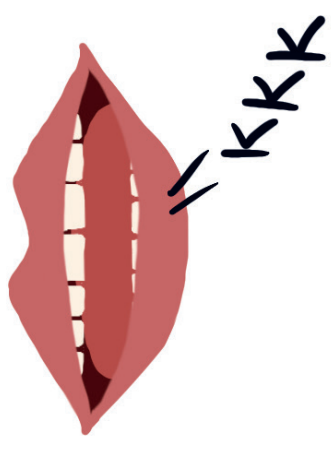

Myllerbilder med ord som börjar på bokstavsljudet

Det finns tre myllerbilder i boken som visar en bild med flera ord som börjar på bokstavsljuden som presenterats på de föregående sidorna. Myllerbilderna är till för att introducera och repetera kopplingarna mellan bokstav och ljud. De här bilderna används med fördel i den digitala versionen av boken, där de kan projiceras på en vägg och förstoras när ni arbetar med dem i barngruppen.

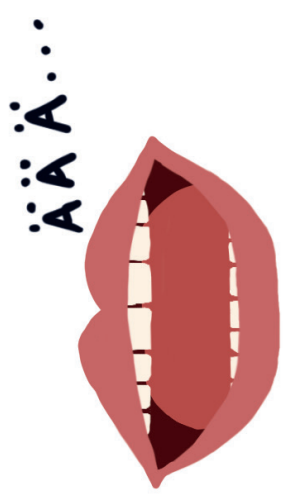
Gör så här:

1. Visa bilden så att alla barn kan se den.
2. Gå igenom orden på bilden tillsammans.
3. Utgå från en bokstav (till exempel Ff) och säg att du tänker på någonting som finns i bilden som börjar på "fff". Vid vokalerna – var noga med att uttala lång respektive kort variant eftersom bilden visar ord som börjar på båda varianterna.
4. Be barnen räcka upp handen när de vet ett ord som börjar på ljudet.
5. Visa sedan den första bokstaven i ordet med bokstavskortet medan du uttalar ljudet igen. Dra ut på ljudet (gör det långt) där det går, och upprepa det om det behövs tills alla barn har räckt upp handen.

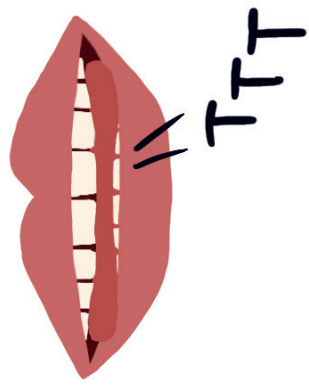
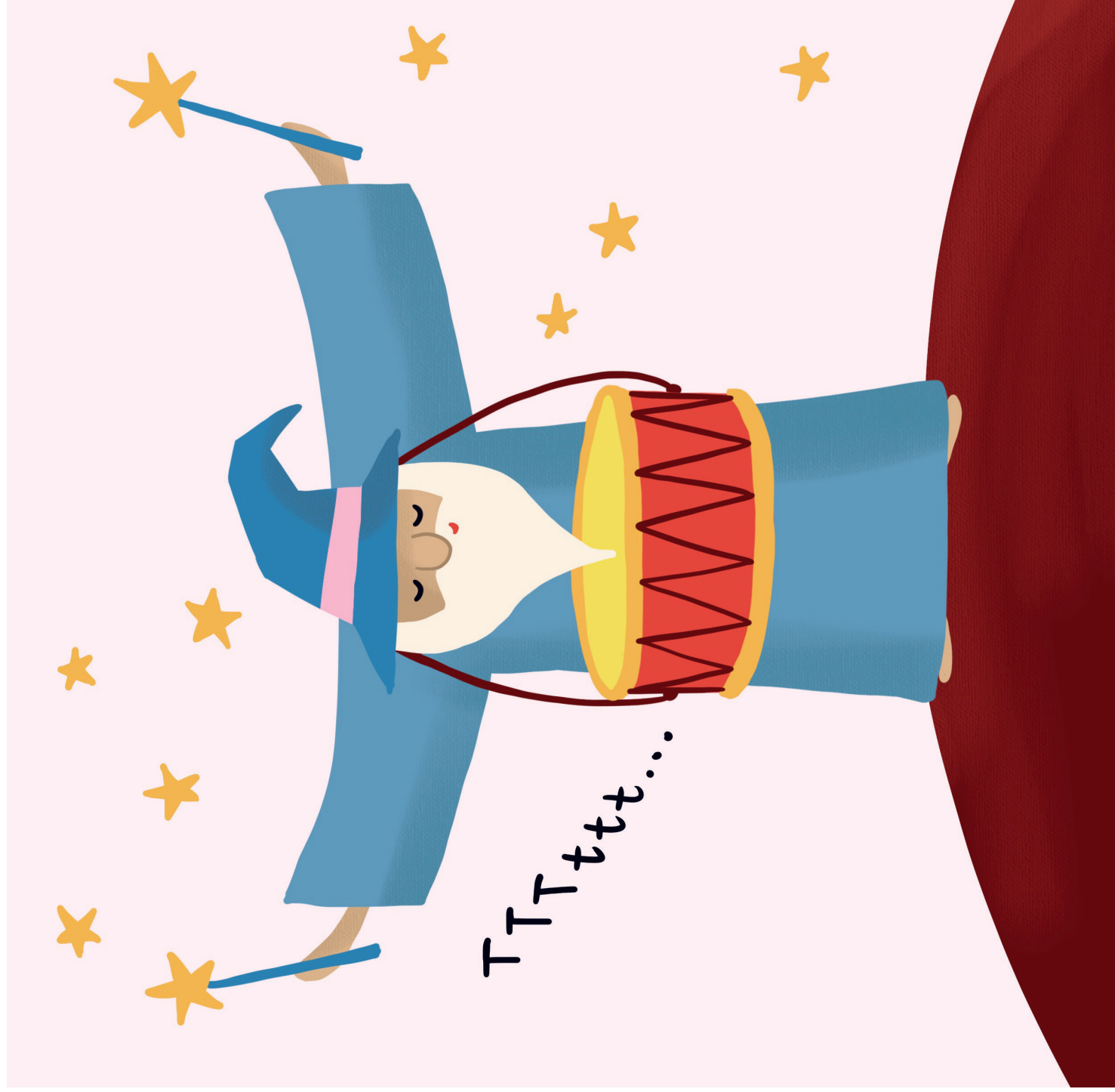
kk

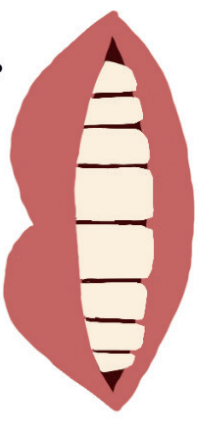
Ää

Tt

FFF...

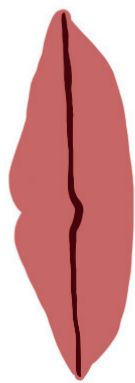

Ff

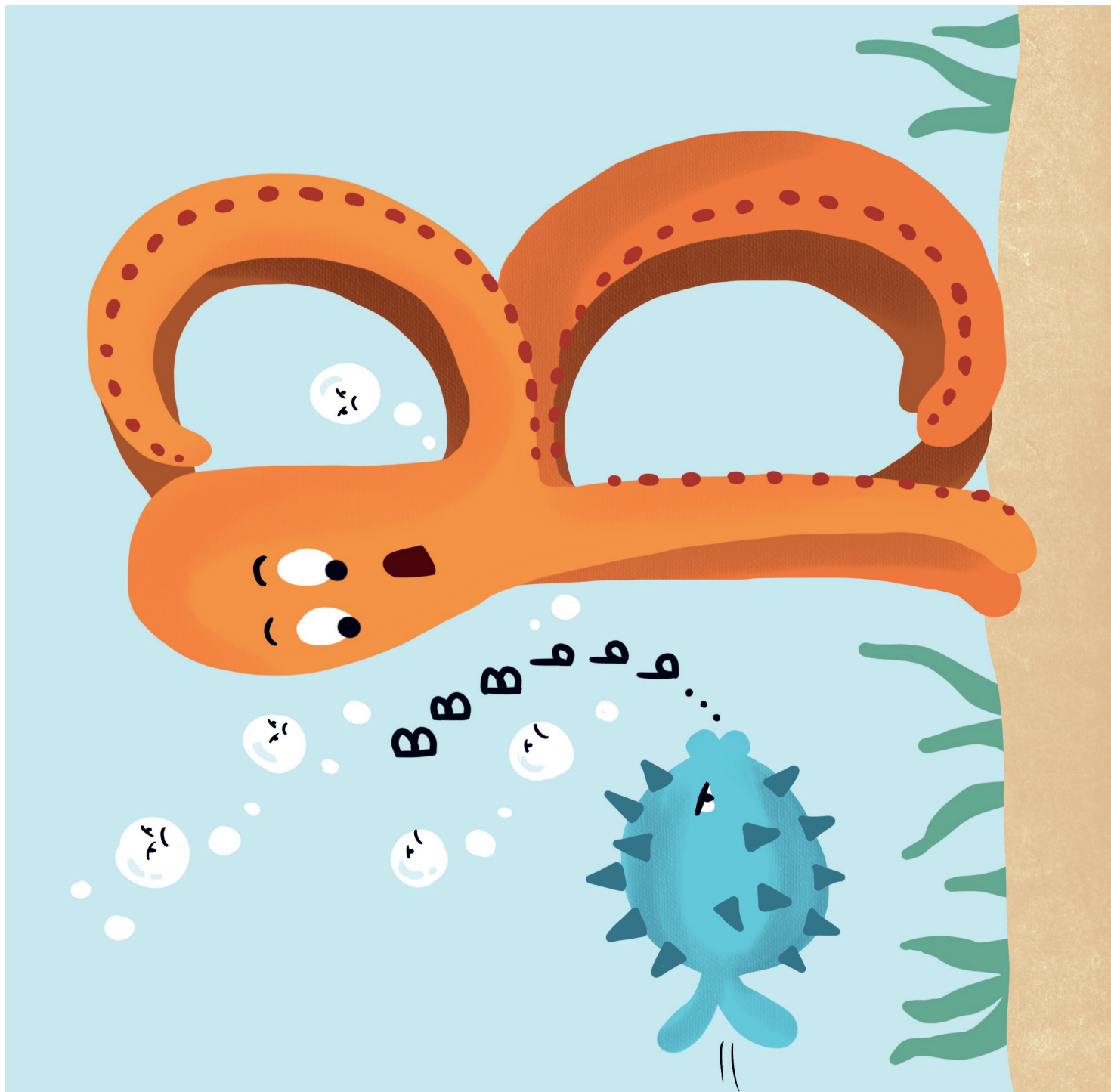

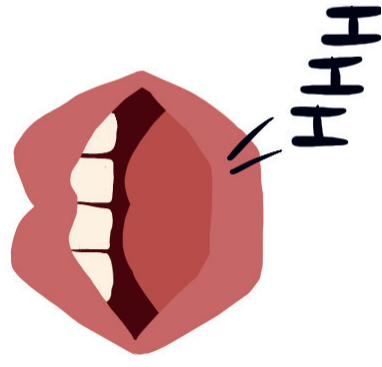
Åå

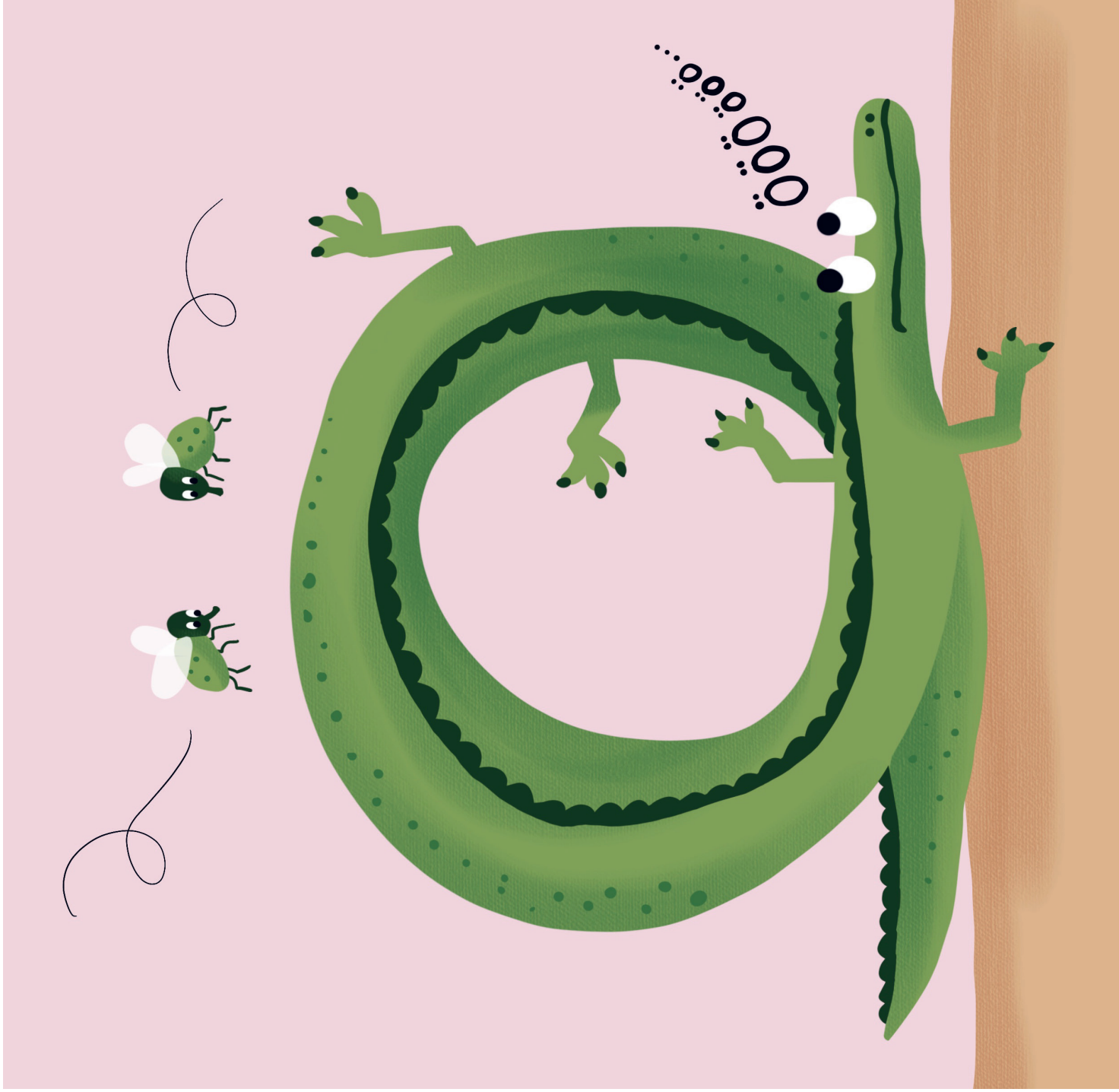
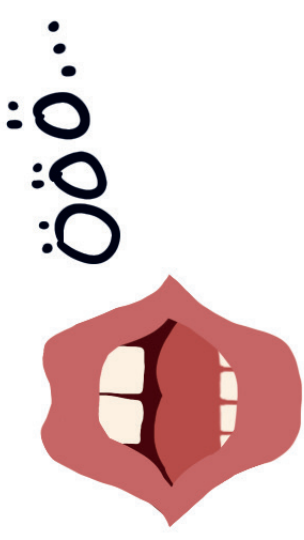
BBB...

Bb

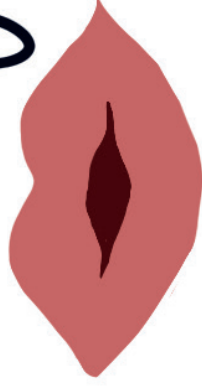

HhHhHh

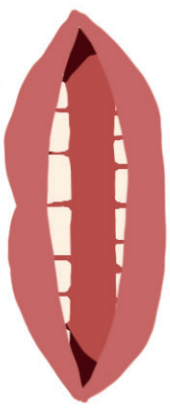

uuu...

uu

G G G...

Gg

K

k

Ä

ä

T

t

F

f

Å

å

B

b

H

h

Ö

ö

U

u

G

g